

Kønsvotering i Nunavut

Af Jens Dahl

Den 26. maj i år stemte indbyggerne i den kommende selvstyrende region, *Nunavut*, om såkaldt valgmæssig ligestilling, '*gender parity*', mellem mænd og kvinder. Vælgerne var blevet bedt om at stemme *ja* eller *nej* til, hvorvidt »den første Nunavut Lovgivende Forsamling skal have et lige antal mænd og kvinder, med én mand og én kvinde valgt i hvert valgdistrikt¹«.

Hvis forslaget gik igennem, skulle der fra hvert af de foreslåede 10 eller 11 valgkredse vælges én kvinde fra en særlig kvindeliste og én mand fra en særlig liste med mænd. Enhver vælger, uanset køn, skulle altså sætte to kryds – ét kryds ved kvindelisten og ét ved listen med mandlige kandidater.

Historien har på en måde hurtigt en ende, fordi folkeafstemningen den 26. maj forkastede forslaget. 57% af Nunavuts vælgere stemte imod; kun 43% gik ind for forslaget. I alt 39% af de stemmeberettigede mødte frem ved valgurnerne.

Afstemningen og afstemningsresultatet er imidlertid interessant på en række punkter.

Hvordan kan det være, at et så radikalt forslag nåede frem til en folkeafstemning? Selv i global målestok var der tale om et enestående forslag.

Den offentlige debat op til afstemningen og vælgernes dom tog fat på et helt fundamentalt spørgsmål – det kulturelt bestemte forhold mellem mænd og kvinder i et moderne inuitsamfund.

Baggrunden

I 1992 indgik den føderale canadiske regering en dobbeltaftale (Dahl 1993) med inuit i Nordvest Territorierne. De godt 20.000 inuit udgør flertallet (ca. 85%) af befolkningen i Canadas enorme nordøstlige hjørne, Nunavut, – Grønlands nærmeste nabo mod vest – og havde siden engang i midten af 1970'erne krævet selvbestemmelse. Med de i 1992 indgåede aftaler sikrede inuit

Jens Dahl har tidligere været leder af IWGIA, den internationale arbejdsgruppe for indfødte folk, men var så i en periode lektor ved Institut for Eskimologi. Pr. 1. januar 1998 er Jens Dahl imidlertid tilbage som leder af IWGIA.

sig ejendomsret til godt 18% af Nunavut (heraf ca. 10% med fuld ret til undergrundens ressourcer) og med særlige rettigheder til fangst og fiskeri i hele Nunavut. Endvidere sikrede deres landaftale med den canadiske regering særlige rettigheder i forbindelse med udnyttelse af ikke-fornyelige ressourcer overalt i Nunavut. Kun inuit er omfattet af denne landaftale.

Til landaftalen føjede sig en politisk aftale, efter hvilken der i 1999 oprettes en særlig selvstyrende region, Nunavut. I lighed med det grønlandske hjemmestyre er der tale om etablering af et territorium, hvor alle indbyggere uanset etnisk tilhørsforhold har samme politiske og sociale rettigheder.

Inuit havde som betingelse for at indgå en landaftale stillet krav om Nunavuts oprettelse – vel vidende at de udgør den helt overvejende majoritet af befolkningen.

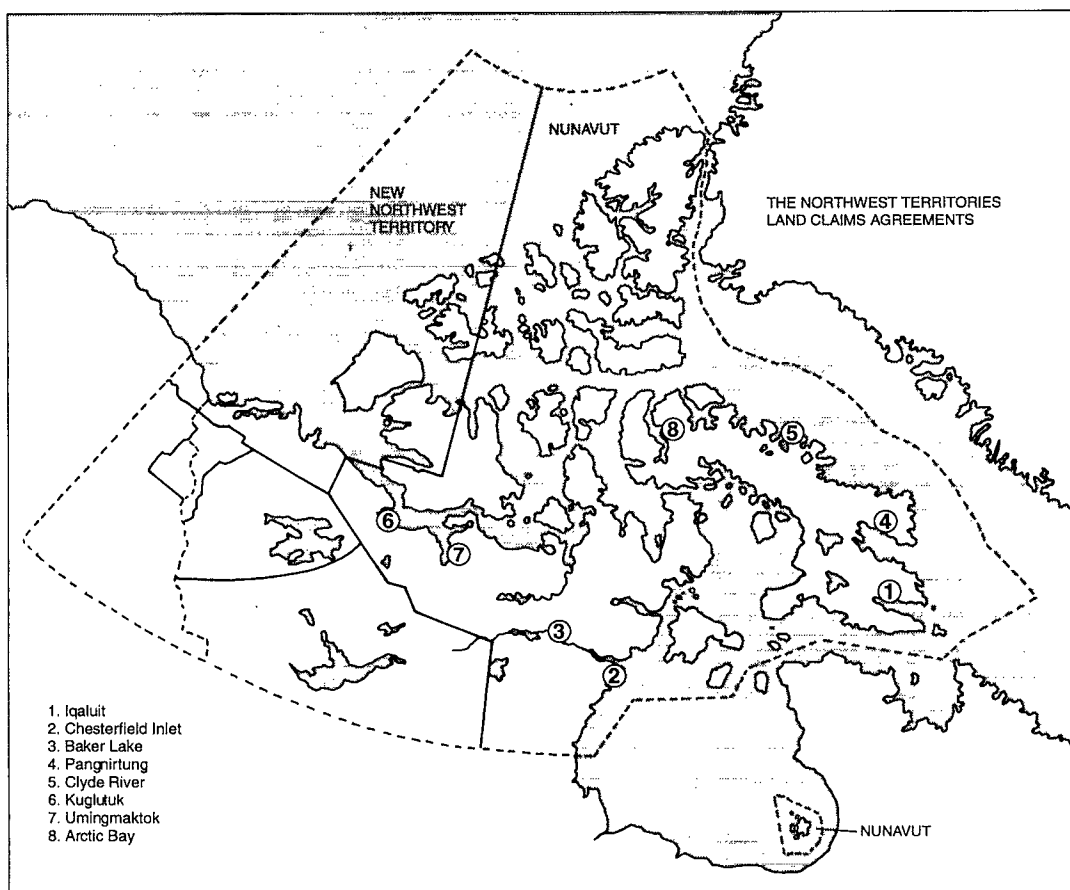
Foran lå et stort arbejde med at etablere Nunavuts institutioner. Inuit havde forhandlet gennem organisationen *Tunngavik Federation of Nunavut*. Efter indgåelse af landaftalen skiftede denne nu navn til *Nunavut Tunngavik Inc.* (NTI). Udover at repræsentere inuit skal NTI administrere al inuitejet land. Endvidere kom NTI til at indgå i et trekantssamarbejde med den føderale regering og Nordvest Territoriernes regering i Yellowknife. Sammen etablerede de en særlig institution, *Nunavut Implementation Commission* (NTI), som skulle rådgive de tre stiftende parter og komme med forslag til opbygning af Nunavuts mange nye institutioner. Store spørgsmål som beskæftigelse af inuit, opbygning af en

inuitkontrolleret økonomi, overførsel af ansatte fra Yellowknife til Nunavut, osv. Endvidere har NIC to gange udskrevet folkeafstemning for at høre indbyggerne i sager af central betydning for Nunavut. I begge tilfælde var der også tale om meget kontroversielle sager. Første gang var for at afgøre valget af ny hovedstad for Nunavut. Som Nunavuts største by afgjorde vælgerne, at Iqaluit skal være hovedstad.

Blandt de spørgsmål NIC skulle tage stilling til var endvidere Nunavuts opdeling i valgkredse samt forslag til valgsystem (forholdstalsvalg, enkeltmandskredse, listevalg, m.v.). I december 1994 lagde NIC et diskussionsforslag frem om 'gender parity', og to år senere kunne NIC fremlægge et konkret forslag til føderalregeringen, territorialregeringen samt Nunavut Tunngavik Inc. Forslaget blev bakket op af en række af inuits egne organisationer samt af den føderale minister for indfødte anliggender. Derimod var Nordvest Territoriernes regering modstander af forslaget og Nunavutgruppen i lokalparlamentet i Yellowknife kunne ligeledes ikke støtte op om forslaget. Modstanden blev her ledet af Manitok Thomsen der blandt andet er minister for kvinders status.

Kampagnen

Vi sidder i skolens gymnastiksal. Omkring 35 tilhørere. De fleste har beholdt deres vatterede overtøj på, selv om der egentlig ikke er særlig koldt inde i salen. På et par bænke ude langs siden sidder nogle kvinder med børn i *amaat*, den særlige form for anoraq, hvor hæften har form af en stor pose. Ude langs

Kort over Northwest Territory og Nunavut tegnet af Jorge Mourós.

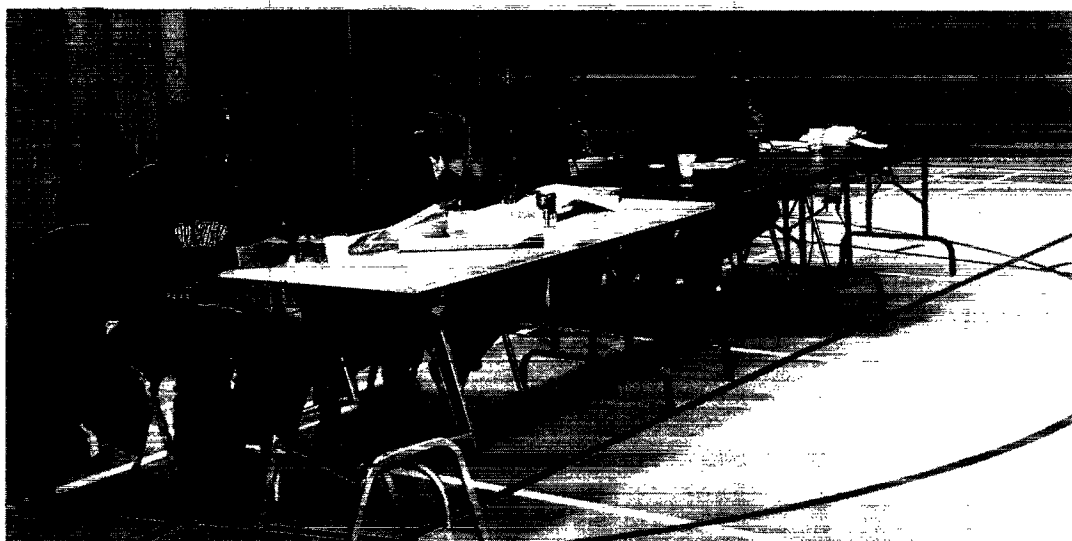
siden er der et bord med kaffe og forskellige former for hjemmebag. Ved et par borde foran os tilhørere sidder aftenens tre oplægsholdere.

Vi er i Pangnirtung, en lille by eller bygd, *community*, på Baffin Island, Canada. Nærmere bestemt i en lille sidefjord langt inde i Cumberland Sound på østsiden af Baffin Island. Det er slutningen af maj måned, men fjorden er endnu isdækket, og fangerne kan stadig færdes med snescootere på isen.

Mødet i skolen er sammenkaldt i anledning af den forestående folkeaf-

stemning om, hvorvidt det nye selvstyreende Nunavut skal have en lovgivende forsamling med lige mange valgte kvinder og mænd.

De tre gæster på podiet repræsenterer de nationale inuit organisationer, hvorfra forslaget om kvinders og mænds lige repræsentation kommer. De bydes velkommen af en lokal mand, som beder en af de tilstedeværende komme op til podiet for at indlede mødet med en bøn. Efter bønnen er turen kommet til de tre oplægsholdere. Efter de korte oplæg er det tid til spørgsmål. Mødet

Panelet fra højre: Martha Flahuty, John Amagoalik, Matsiq Kango og en lokal repræsentant.

foregår på inuktitut, men det tolkes simultant til engelsk til glæde for de få ikke inuktitut talende tilhørere.

Fra salen er det mændene, der åbner talerlisten. Den første beklager, at så få er mødt op, men i det fine vejr er de fleste taget ud på fangst. De er ikke begejstrede for forslaget. Mændene er herrer hjemme i huset, og det giver kun problemer, hvis kvinderne tager væk i stedet for at blive hjemme ved børnene. Desuden, siger de, så er »alle vi canadiere lige og vi kan alle blive præster og præsidenter – også kvinderne«, så derfor er forslaget overflødigt.

Fra podiet lyder modargumentet, at praksis jo viser, at kvinderne ikke har de samme muligheder som mænd. I det kommende Nunavut er man nødt til at prøve noget nyt for at løse de mange alvorlige sociale problemer. Og her er det vigtigt, at kvinder og mænd arbejder sammen. »Det eksisterende Nordvest

Territoriernes parlament er noget, som er blevet presset ned over hovedet på os, så dette er vores eget forslag til, hvordan vi ønsker at indrette os«, lyder det.

Debatten bølger frem og tilbage. Stort set kun mændene tager ordet. Efter godt halvanden time er mødet ved at være slut. Så tager en af kvinderne ordet. »Vi er nødt til at prøve noget nyt«, siger hun. »Med alle de dårlige nyheder der kommer til os over radioen hver dag, så ønsker jeg at der skal ske noget godt, og kvinders og mænds lige repræsentation i Nunavuts nye lovgivende forsamling er et godt sted at starte«. Podiet når ikke at svare før en anden kvinde fra salen støtter hende, og næppe er hun færdig før endnu en kvinde tager over.

Mødet kunne godt efterlade det indtryk, at det kun var mændene der var modstandere af forslaget. I dagene for-

inden bragte radio og tv imidlertid interviews med mange kvinder som, med præcis de samme begrundelser som mændene i Pangnirtung, talte imod forslaget: alle canadiere har samme rettigheder, mænd som kvinder; det er blot et spørgsmål om, at de bedst kvalificerede griber chancen. Der er simpelthen ikke brug for forslaget, siger modstanderne. Tilhængerne gør opmærksom på, at Nunavut først og fremmest har gavnnet mændene med forslaget om særlig økonomisk støtte til fangerne.

Et tilbagevendende tema er sammenligningen mellem hjemmet og den kommende lovgivende forsamling, 'house of commons'. Tilhængere af forslaget mener, at den lovgivende forsamling skal være præget af den ligestilling mellem mænd og kvinder, som kendetegner hjemmene. En lytter udtrykte det i radioen, at 'hvis den lovgivende forsam-

ling skal være et hjem, skal der være rum for både en moder- og en faderfigur'. Mænds og kvinders roller er forskellige, men de supplerer hinanden og er ligeværdige. Sådan skal det også være i den lovgivende forsamling – der er sager som kvinder er bedst til at tage sig af, og derfor må man sikre deres repræsentation. Ligeledes med udgangspunkt i den traditionelle rollefordeling i hjemmet mener modstanderne, at kvinderne skal blive hjemme.

Et andet tema er forslagets status i forhold til den kristne opfattelse af forholdet mellem mænd og kvinder. På mødet i Pangnirtung forsøger en af de mandlige tilhørere sig med, at mænd er dygtigere end kvinder. Han modificerer dog sin stillingtagen, da det fra podiet lyder, at Gud jo har skabt mænd og kvinder lige. Omvendt havde der i radioen nogle dage i forvejen lydt argumen-

Tilhørere ved mødet i Pangnirtung.

ter, som tog religionen i brug imod forslaget.

Et tredje tema er diskrimination. Ikke mindst kvinderne rejste dette spørgsmål. Valgmæssig ligestilling ville diskriminere kvinder, fordi de ikke kunne konkurrere med mændene (det omvendte og teknisk set korrekte argument, at forslaget også diskriminerer mændene, har jeg ikke hørt eller set fremført), og hvis de to bedste kandidater i en kreds var kvinder, kunne kun den ene blive valgt.

På mødet i Pangnirtung blev gentaget mange af de temaer, som havde været fremme i radio og tv i ugerne forinden. Et af de emner som i forskellig form havde været berørt fra mange synsvinkler var, hvorvidt valgmæssig ligestilling af mænd og kvinder reflekterede eller var i overensstemmelse med traditionelle inuit ideer og værdier. Og hvad er traditionelt og hvad er ikke? Er konsekvenserne af, at kvinder og mænd bliver ligelig repræsenterede i den lovgivende forsamling, i overensstemmelse med traditionelle inuit værdier – eller bryder det tværtimod de gamle sædvaner? Repræsenterer forslaget et forsøg på at vende tilbage til traditionelt værdsatte inuit idealer eller er det et produkt af moderne tider? I den forbindelse dukkede flere gange det spørgsmål op, hvorvidt det foreliggende forslag kom fra inuit selv, eller om det var endnu et forslag fra syd. Det sidste hævdede i hvert fald modstanderne. Med udgangspunkt i det forhold, at det eksisterende system rent faktisk diskriminerer kvinderne, betragtede tilhængerne det nærmest som ligegyldigt, hvor forslaget

kom fra; for dem var det afgørende, at inuit søgte deres egne veje for at løse fundamentale spørgsmål. 'Gender parity is made in Nunavut'.

Efter mødet i Pangnirtung flyver gæsterne tilbage til Iqaluit, Nunavuts kommende hovedstad, som ligger godt en times flyvetur syd for Pangnirtung.

Afstemningen

I Iqaluit den 26. maj var der ikke meget, som udadtil afslørede, at en temmelig afgørende folkeafstemning fandt sted. Men begivenheden blev flittigt dækket af de nordlige medier, såvel radio som tv. Nationalt var dækningen langt mere behersket og ingenting i sammenligning med dækningen af det canadiske parlamentsvalg, som skulle finde sted en uges tid senere.

På grund af tidsforskellen mellem det østlige og det vestlige Nunavut sluttede afstemningen to timer senere i vest end i Iqaluit.

Et par håndfulde mennesker var samlet i Nunavut Tunngavik Inc.'s lokaler, heriblandt de ledere, som i ugerne forud for afstemningen havde lagt stor prestige i forslaget. Først engang efter klokken ni kom det første resultat igennem over radioen. Det var fra Arctic Bay/Nanisivik på Baffin Island og viste et lille flertal imod. Lidt senere kom resultatet fra det nærliggende fængsel (mænd) og afslørede et stort flertal for forslaget, hvilket gav anledning til en del kommentarer.

At dømme efter resultaterne fra samfundene i Baffin Island regionen blev det snart klart, at det ville blive vanskeligt at samle et flertal for forslaget. Og

Region / Community	Eligible Voters	Votes Cast	Yes	No	% Yes	% No	% Turnout
Nunavut	11,943	4,640	1,978	2,662	42.6%	57.4%	38.9%
Baffin	6,146	2,491	1,149	1,342	46.1%	53.9%	40.5%
Keewatin	3,486	1,338	361	977	27.0%	73.0%	38.4%
Kitikmeot	2,311	739	420	319	56.8%	43.2%	32.0%
Arctic Bay / Nan	444	134	64	70	47.8%	52.2%	30.2%
Broughton Island	304	151	83	68	55.0%	45.0%	49.7%
Cape Dorset	579	170	90	80	52.9%	47.1%	29.4%
Clyde River	341	87	40	47	46.0%	54.0%	25.5%
Grise Fiord	82	45	17	28	37.8%	62.2%	54.9%
Hall Beach	289	88	33	55	37.5%	62.5%	30.4%
Igloodik	559	281	119	162	42.3%	57.7%	50.3%
Iqaluit	1,741	715	387	328	54.1%	45.9%	41.1%
Kimmirut	227	121	49	72	40.5%	59.5%	53.3%
Pangnirtung	610	291	122	169	41.9%	58.1%	47.7%
Pond Inlet	530	209	68	141	32.5%	67.5%	39.4%
Resolute Bay	110	53	22	31	41.5%	58.5%	48.2%
Sanikiluaq	330	146	55	91	37.7%	62.3%	44.2%
Arviat	789	273	81	192	29.7%	70.3%	34.6%
Baker Lake	741	207	94	113	45.4%	54.6%	27.9%
Chesterfield Inlet	169	126	9	117	7.1%	92.9%	74.6%
Coral Harbour	313	104	25	79	24.0%	76.0%	33.2%
Rankin Inlet	1,065	417	112	305	26.9%	73.1%	39.2%
Repulse Bay	276	159	16	143	10.1%	89.9%	57.6%
Whale Cove	133	52	24	28	46.2%	53.8%	39.1%
Cambridge Bay	652	192	105	87	54.7%	45.3%	29.4%
Gjoa Haven	396	143	90	53	62.9%	37.1%	36.1%
Kugluktuk	635	134	68	66	50.7%	49.3%	21.1%
Pelly Bay	225	80	32	48	40.0%	60.0%	35.6%
Taloyoak	353	152	93	59	61.2%	38.8%	43.1%
Umingmaktok / BI	50	38	32	6	84.2%	15.8%	76.0%
Inmates	142	72	48	24	66.7%	33.3%	50.7%

Resultatet af folkeafstemningen den 26. maj 1997.

denne tendens blev mere og mere udtalt senere på aftenen, hvor resultaterne fra den østlige region (Nunavut har tre regioner, Baffin Island, Kivalliq (Keewatin) og den nordlige region, Kitikmeot) kom ind. I Kivalliq var der et helt overvældende flertal imod forslaget, hvilket gjorde enhver forhåbning om at forslaget ville blive vedtaget urealistisk. I Chesterfield Inlet stemte 117

imod forslaget – bare 9 stemte 'ja'; Repulse Bay kom ind med 143 'nej' og bare 16 støttede forslaget; regionens største by, Rankin Inlet, udviste 305 imod, 112 for forslaget.

Nu var det klart, at forslaget var forkastet, selv om den lille nordlige region, Kitikmeot, som den eneste af de tre regioner, samlet set støttede forslaget.

Efterhånden som aftenen skred frem

manglede kun stemmerne fra den største by, Iqaluit. Kun et enormt fremmøde og et overvældende flertal kunne vende billedet til fordel for et 'ja'. Det skete ikke, selv om et lille flertal af de fremmødte havde stemt 'ja'. Resultatet kom først omkring klokken halvtolv, og på det tidspunkt havde mange forladt Nunavut Tunngavik's lokaler. Stemningen i lokalet var ikke ligefrem munter. En af de ledende politikere overværede en hockey kamp på tv, formentlig i frustration, og han afviste på det tidspunkt at udtale sig til radio og tv.

Fem ud af seks samfund i Kitikmeot havde stemt 'ja', men stemmeprocenten var meget lav. I den største af regionerne, Baffin, blev der afgivet tre gange flere stemmer end i Kitikmeot og dobbelt så mange stemmer som i Kivalliq. Stemmedeltagelsen var 40,5% i Baffin, 38,4% i Kivalliq og 32,0% i Kitikmeot. Af alle samfund havde Umingmaktok (Kitikmeot) det højeste fremmøde (76%), men her var ikke mere end 50 stemmeberettigede. I Chesterfield Inlet (Kivalliq) med 169 vælgere stemte 75%. Umingmaktok stemte 'ja', Chesterfield Inlet havde et overvældende 'nej' flertal.

Lavest var stemmeprocenten i Kuglutuk (Kitikmeot) med 21% og 635 vælgere, Clyde River (Baffin) med 26% og 341 vælgere og Baker Lake (Kivalliq) med 28% og 741 stemmeberettigede. Som den eneste af disse tre stemte Kuglutuk 'ja'. Der kan formentlig gives mange forklaringer på den samlede lave stemmeprocent. Såvel tilhængere som modstandere anførte, at maj måned er en periode hvor mange mennesker drager ud på fangst og fiskeri. En anden

forklaring er slet og ret mangel på interesse for forslaget.

Tilbage var næsten kun at konstatere, at forslaget var blevet prøvet – og forkastet. Reaktionen på afstemningsresultatet i dagene derefter var naturligvis forskellige. Inuit lederne havde lidt et betragteligt nederlag – på den anden side var det blevet påført dem af deres egne. Intet tyder nemlig på, at det specielt var inuit befolkningen, som havde været tilhængere, og de hvide canadiere som havde været modstandere. Dertil er de for få, og Iqaluit med sine mange hvide indbyggere stemte faktisk 'ja', hvorimod mange samfund med kun få hvide havde et stort flertal imod forslaget. I for eksempel Chesterfield, hvor 94% af befolkningen er inuit, stemte 93% imod forslaget.

Den fremtrædende Nunavut avis *Nunatsiaq News* havde i sin leder efter valget denne let syrlige og frustrerede reaktion:

»Sammenlignet med Nunavuts mænd er de fleste af Nunavuts kvinder bedre til at læse og skrive ('literate'), mere nøgterne ('levelheaded') og dygtigere....

Et selvstyrende Nunavut vil have behov for ledere, som kan læse, skrive, regne og bruge computere på begge vores hovedsprog, og ledere som ved, hvordan man møder på arbejde uden tømmermænd.

Men se engang hvem der møder op næste gang din regionale inuit organisation eller lokaråd holder møde. Se dig rundt om bordet og tæl antallet af mænd, som har disse kvaliteter.

Tæl dernæst antallet af kvinder, som har disse kvaliteter. Se hvem der tolker,

tager referat af mødet og fører regnskaberne og passer regnskaberne. Se hvem der rent faktisk gør det arbejde, som kræver en hjerne.

Når du har gjort dette, så vil du forstå, hvad befolkningen i Nunavut virkelig tabte ved mandagens valg.»

Forklaring

De fleste af inuits politiske ledere gik ind for forslaget om valgmæssige ligestilling af mænd og kvinder. Nogle havde oprindeligt været modstandere, men over de to år hvor forslaget cirkulerede skete der blandt mange af dem en holdningsændring. Hvis man tager det som udgangspunkt, kan der være grund til at spørge hvorfor flertallet af befolkningen alligevel stemte imod. Meget kan kun blive formodninger, men måske kan man i resultatet alligevel læse noget om inuits kultur i dag.

Afstemningsresultatet udviste visse regionale forskelle, idet Kivalliq helt entydigt stemte imod. En forklaring på det kan slet og ret være, at den ledende modstander, Maniok Thomsen kommer herfra. Det kan også være, at inuits lederskab er blevet associeret med Baffin regionen, hvilket ikke er utænkeligt, selvom de fleste politiske ledere kommer fra Kivalliq (som de altid har gjort). Afstemningsresultatet kan således tolkes både som udtryk for en vis rivalisering mellem regionerne, men også som en modstand imod den magt, som de politiske ledere har. En vis frustration over, at Iqaluit blev hovedstad i det kommende Nunavut (og ikke Rankin Inlet i Kivalliq), kan have spillet ind. Det samme kan det have haft, at mange af

de stillinger den nye udvikling har skabt kan føles som værende monopoliseret af en lille elite med tilknytning til de ledende inuit organisationer, og de fleste af dem har endnu hjemsted i Iqaluit. Man skal i den forbindelse ikke glemme, at de fleste mennesker endnu ingen konkrete forbedringer har haft af forbedelserne til Nunavuts etablering – efter årtiers diskussion og løfter venter man stadigvæk. Men i det store og hele så vidner afstemningsresultatet mere om et homogent Nunavut end om et Nunavut delt op i regioner.

Repræsentanter for Nunavut Tunn-gavik Inc., Nunavut Implementation Commission og Pauktuutit (inuits kvindeorganisation) kørte i ugerne op til afstemningen en kampagne, hvor de besøgte en række samfund i Nunavut. Ser man på afstemningsresultatet er der intet som tyder på, at dette har haft en heldig virkning. Snarere tværtimod. Dette kan formentlig tolkes i retning af, at folk har følt sig noget intimideret af en ensidig kampagne. Hvorfor har I ikke medbragt repræsentanter for 'nej'-sigerne? Hvem har betalt for Jeres kampagne? Spørgsmål som disse blev ofte gentaget på møder og i medierne.

Måske har mange reageret imod følelsen af at være blevet tvunget til noget – og derfor har de trukket sig tilbage og stemt 'nej'. Konservatisme talte tilhængerne om efter afstemningen. Måske skulle det snarere tolkes som udtryk for, at man trækker sin støtte til en politiker tilbage, ikke af uenighed, men simpelthen fordi hans eller hendes magt er gået ud over de grænser, der opfattes som legitime.

Begge parter legitimerede deres holdninger med henvisning til inuits traditionelle værdier og idealer. I dette lys må man sige, at resultatet er udtryk for en positiv bredde i den moderne inuit kultur, for det er vel stort set uinteressant, hvem der har ret. Begge parter henviste ligeledes til deres holdningers overensstemmelse med moderniteten, som f.eks. menneskerettighederne.

Forslaget om valgmæssig ligestilling af mænd og kvinder må af mange mænd være blevet opfattet som en trussel imod deres position. Manden er traditionelt fangeren, som kommer hjem med byttet; han er den, der skaffer føden til familien. Hans status ligger traditionelt i hans rolle som forsørgeren. På fangst drager han ud i verden og kommer hjem ikke med mad alene, men også med oplevelser, informationer og med ny viden om andre mennesker og om naturen. Det er ham, der giver sin viden videre – det er kvinderne, der lytter. De seneste årtier har på mange måder brudt dette monopol. Kvinderne er blevet lønarbejdere, mange har fået en uddannelse, som giver dem overordnede positioner i forhold til mændene, og ofte er det nu mændene, der er arbejdsløse og må blive hjemme.

Denne udvikling har givet været psykologisk vanskelig for mange mænd. Oveni dette kommer så et forslag, der ses som et forsøg på at give kvinderne en særlig politisk stilling (på bekostning af mændene, for det tolkes ikke som et forsøg på at sikre mændene en ligestilling med kvinderne). En stilling som vil gøre dem til skafferne af indkomst, informationer og magt. Det kan jo så

altid hævdes, at det faktisk kun drejer sig om en lille halv snes kvinder. Et sådant kvantitativt argument er blot ikke særlig vigtig, hvis den symbolske betydning af forslaget er den afgørende for folks stillingtagen. Man kan sige, at mange mænd måske kom til at betragte forslaget som indbegrebet af den proces, som har berøvet dem deres rolle som forsørgeren.

Hvor vanskeligt det er at tolke resultatet i termer af vælgeradfærd hos traditionelle (i euroamerikansk forstand) sociale grupper kom frem i en tv-udsendelse med unge mennesker. Nu skulle man måske tro, at de unge ville være mere åbne for forslaget end de ældre, men efter denne udsendelse at dømme var der blandt såvel inuit som unge ikke-inuit ganske markant modstand imod forslaget.

Det er ved flere lejligheder blevet nævnt, at forslaget om valgmæssig lighed mellem mænd og kvinder ikke kom fra inuit selv. Ikke meget tyder dog på, at dette har været en afgørende faktor for modstanderne. Når forslaget imidlertid blev accepteret af brede kredse er det derimod udtryk for, at mange må have følt, at det var i overensstemmelse med kulturelle værdier. Eller måske i overensstemmelse med et stort ønske om, at Nunavut skal virke på en måde, som er forskellig fra den model, det eurocanadiske samfund i årtier har påtvunget inuit befolkningen.

Det er i hvert fald opfattelsen hos forfatteren til denne artikel, at hvis forslaget var blevet vedtaget ville det have betydet, at hele verden havde fået øjnene op for udviklingen i Nunavut. Men

nok så vigtigt: det kunne have bidraget til, at inuit selv fik øjnene op for den mulighed som siger, at det rent faktisk kan lade sig gøre at gøre tingene på en anden måde end den, der bliver påtvunget udefra.

Tilbage står imidlertid, at forslaget faldt ved folkeafstemningen, og det vil næppe blive genfremsat. Kvindernes store modstand imod forslaget må tolkes som et udtryk for, at ønsket om en stærk familie spiller en overordentlig stor rolle for inuit. Ethvert initiativ, der

kan tolkes som en trussel imod familien, vil af mange blive afvist af frygt for (endnu) flere sociale problemer. Uanset hvem der har den bedste løsning, så er der i Nunavut et stort ideologisk ønske om at styrke de nære familierelationer – selv om meget i den almindelige udvikling peger i modsat retning. Eller som mange gav udtryk for forud for afstemningen, så skulle ligestilling af mænd og kvinder først ske i hjemmet, inden det blev gennemført andre steder.

Noter

1. Den originale tekst på engelsk lyder: »Should the first Nunavut Legislative Assembly have equal numbers of men and women MLAs, with one man and one woman elected to represent each electoral district? yes – no.«

Litteratur

- Dahl, Jens 1994: Nunavut-aftalerne. Tidsskriftet Grønland 1:7-18.
- Nunatsiaq News 1997: Editorial: Throwing it all away. Nunatsiaq News May 30. Iqaluit.